

Súd: Okresný súd Nitra
Spisová značka: 39Ps/4/2025
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4125200900
Dátum vydania rozhodnutia: 13. 11. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Veronika Števková
ECLI: ECLI:SK:OSNR:2025:4125200900.8

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

6 39Ps/4/2024

Okresný súd Nitra, v konaní pred sudkyňou Mgr. Veronikou Števkovou, vo veci starostlivosti súdu o A. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. XXXX/X, D., zastúpenej Mestom Topoľčany ako súdom ustanoveným procesným opatrovníkom, o návrhu navrhovateľa E. F., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. XXXX/X, D. na obmedzenie spôsobilosti na právne úkony, za účasti Okresného prokurátora v Nitre, takto

rozhodol:

2 39Ps/4/2024

I. Súd obmedzuje A. B., G. F., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. XXXX/X, D. spôsobilosti na právne úkony tak, že menovaná nie je spôsobilá vykonávať žiadne finančné záležitosti a operácie okrem disponovania s majetkovými hodnotami a finančnou hotovosťou do 20 eur jednorazovo a maximálne do sumy 100 eur mesačne, nie je spôsobilá rozhodovať o svojej zdravotnej a sociálnej starostlivosti, uzatvárať akékoľvek zmluvné vzťahy, konať pred štátnymi orgánmi, orgánmi verejnej správy, súdmi, finančnými inštitúciami, bankovými inštitúciami a inštitúciami poskytujúcimi služby.

II. Súd ustanovuje mesto Topoľčany za opatrovníka A. B., G. F., nar. XX.XX.XXXX, ktoré ju bude riadne zastupovať v rozsahu jej obmedzenia spôsobilosti na právne úkony.

III. Opatrovník je povinný predkladať súdu správy o osobe opatrovanca a o nakladaní s jeho majetkom dvakrát ročne, vždy k 30.06 a k 31.12 za predchádzajúce polročné obdobie a po skončení funkcie je povinný predložiť súdu záverečný účet zo správy majetku opatrovanca.

IV. Trovy dôkazov platí štát.

V. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

odôvodnenie:

4 39Ps/4/2024

1. Navrhovateľ – otec vyšetrovanej osoby sa návrhom doručeným tunajšiemu súdu dňa 31.01.2025 domáhal, aby súd obmedzil spôsobilosti na právne úkony jeho dcéru, nakoľko nie je schopná sama zabezpečovať svoje potreby v dôsledku duševnej poruchy a nie je schopná uviesť si následky svojho konania, ani nakladať s majetkom a peniazmi. Lieči sa u psychiatra v Topoľčanoch, odmietala užívať predpísané lieky, čo viedlo k nekontrolovateľnému správaniu. Nie je schopná samostatného bývania a jeho zabezpečenia, bývajú v spoločnej domácnosti, správala sa agresívne, vyhrážala sa mu smrťou, neoprávnene si prisvojovala finančné prostriedky, narušovala domový poriadok hlučným správaním v nočných hodinách. Opakovane musela byť privolaná zdravotná záchraná služba s asistenciou polície. Z uvedených dôvodov žiada obmedziť svoju dcéru spôsobilosti na právne úkony tak, že nie je spôsobilá na žiadne právne úkony okrem disponovania s majetkovými hodnotami a hotovosťou do sumy 20 eur jednorazovo a 100 eur mesačne. Navrhovateľ navrhoval ustanoviť do funkcie opatrovníka pôvodne seba, nakoľko sa o dcéru dlhodobo stará, zabezpečuje jej výživu a opateru, ale následne v priebehu konania zmenil svoj názor z dôvodu vysokého veku a nepriaznivého zdravotného stavu.

2. Dňa 13.08.2025 realizoval súd výsluch vyšetrovanej osoby, o ktorej spôsobilosti na právne úkony sa koná v Psychiatrickej nemocnici Veľké Zálužie, kde momentálne podstupovala dobrovoľnú hospitalizáciu. Vyšetovaná uviedla, že o návrhu je informovaná a súhlasí s ním. Kým sa nenájde pre ňu vhodné zariadenie ubytovanie, bude bývať u otca. Súhlasí s tým, aby bola jej dcéra ustanovená za opatrovníčku. Ďalej uviedla, že v Nemecku bola 10 rokov a nemala tam žiadne problémy s políciou a so zákonom. Tam si sama podala žiadosť o opatrovníka a obmedzenie spôsobilosti na právne úkony. Bola jej ustanovená súdom opatrovníčka, každý mesiac boli v kontakte, spravovala jej papiere a peniaze – Grundsicherung. Liečbu dodržiavala pravidelne aj v Nemecku, aj tu, každý mesiac chodila na kontrolu a lieky vždy užívala. Momentálne sa cíti v pohode, spokojne. Drogy užívala naposledy pred 20 rokmi. V Nemecku neužívala marihuanu, aj keď ju jej priateľ pestoval, ale ona o tom ani nevedela.

3. Vyšetovaná bola opakovane vypočutá na pojednávaní a uviedla, že by bola radšej, keby jej opatrovníkom bolo mesto Topoľčany, nakoľko jej dcéra sa na to necíti, má dve maloleté deti a nechce mať ďalšie povinnosti. Zdravotný stav má stabilizovaný, absolvovala teraz skoro tri mesiace hospitalizáciu vo Veľkom Záluží. Dcéra sa jej už pokúšala vybaviť umiestnenie v ZSS v Lefantovciach, ale majú plný stav. Býva s otcom, vychádzajú spolu dobre, navzájom si pomáhajú. Má podozrenie, že sa u neho začína starecká demencia, má takmer 80 rokov. Posledných 10 rokov žila v Nemecku, s otcom si každý týždeň telefonovali, občas aj s dcérou. Dcéra jej nevie odpustiť minulosť, nechce mať s ňou nič spoločné.

4. Navrhovateľ – otec vyšetrovanej osoby na pojednávaní uviedol, že dcéra sa tento rok vrátila po dvadsiatich rokoch z Nemecka. Túlala sa, bola zatvorená a keď ju prepustili, prišla k nemu domov. Vo výkone trestu bola v Banskej Bystrici. Volávali si spolu každý týždeň. Príznaky duševnej choroby sa u nej prejavili keď mala 17 rokov. V Nemecku robila opatrovateľku. Problémy so zákonom mala aj tam, pila a zamestnávateľ ju prepustil. Liečbu dodržiavala nepravidelne. Nevie presne uviesť, aká je jej diagnóza. Od 09.07.2025 je hospitalizovaná vo Veľkom Záluží, lebo doma robila zle, vyhodila kvetináč z okna, prepálila cigaretou paplón. Myslí si, že lieky doma užívala. Návrh podal preto, lebo dcéra vyžaduje neustály dohľad, je potrebné umiestniť ju do nejakého zariadenia. Stále pýta od neho peniaze, raz mu povedala, že ho dopichá. Má z nej strach, nespáva dobre. So svojou vnučkou komunikujú ohľadne umiestnenia, vie, že nie sú momentálne pre ňu voľné miesta. Zotrvával na svojom stanovisku, že po zdravotnej stránke a z dôvodu vysokého veku, by nedokázal riadne vykonávať funkciu opatrovníka. Vzhľadom na svoj vyšší vek navrhol, aby bola pre prípad obmedzenia spôsobilosti na právne úkony za opatrovníčku ustanovená dcéra vyšetrovanej osoby, ktorá však v priebehu konania taktiež svoj súhlas odvolala.

5. Dcéra vyšetrovanej osoby H. I. J., uviedla, že nechce vykonávať funkciu opatrovníčky svojej matky z viacerých dôvodov. Najdôležitejšie je, že nemajú medzi sebou vybudovaný blízky vzťah, nakoľko sa od malička o ňu nezaujímal, vychovali ju starí rodičia a spôsobovala im viac utrpenia ako radosti. Volala na UPSVaR Nitra, dokladala tam zdravotné správy matky aj znalecký posudok, kde jej bolo oznámené, že matka dosiahla najvyšší stupeň odkázanosti a malo by jej byť pridelené ubytovanie. Odporúčali jej zariadenie v Lefantovciach – Špecializovaná nemocnica Sv. Svorada Zobor, n.o., kde sa momentálne stavia nový pavilón a údajne do konca roka by sa mohlo vybaviť umiestnenie.

6. Procesný opatrovník – splnomocnený zástupca mesta Topoľčany uviedol, že Mesto Topoľčany bolo ustanovený iba ako procesný opatrovník, nesúhlasí s ustanovením do funkcie opatrovníka pre prípad

obmedzenia spôsobilosti na právne úkony. V najlepšom záujme vyšetrovanej osoby je, aby bola za opatrovníka ustanovená blízka osoba.

7. Znalčka sa na pojednávaní pridrжала podaného znaleckého posudku a uviedla, že u probandky bola diagnostikovaná duševná porucha a to reziduálna schizofrénia, ktorá trvá od jej 17 a pol roka života. Je to trvalá duševná porucha, ktorá u nej viedla k poruchám v oblasti myslenia, vnímania, emotivity s absenciou pocitu chorobnosti, ktorá viedla v minulosti k opakovanému vysadeniu liekov a vzplanutiu ochorenia do akútnej fázy s paticky motivovanými poruchami správania. Zároveň jej bola diagnostikovaná porucha psychiky a správania zapríčinené užívaním viacerých psychoaktívnych látok a syndróm závislosti. Už ako 15 ročná ušla prvé kontakty s užívaním návykových látok. Schizofrénne ochorenie typicky prebieha v štádiách zhoršenia klinických príznakov poruchy a v štádiách remisie, teda potlačenia príznakov duševnej poruchy. Menovaná sa posledných 20 rokov zdržiavala v zahraničí, nie je k dispozícii jej zdravotná dokumentácia. Sú u nej prítomné poruchy myslenia, vnímania, emotivity, absencia pocitu chorobnosti, čo vedie k tomu, že opakovane vysádza medikáciu a vznikajú poruchy správania, čo viedlo k opakovanej hospitalizácii a aj k obmedzeniu spôsobilosti na právne úkony v zahraničí. Porucha tým, že nebola správne liečená nadobudla chronický charakter, viedla k tomu, že menovaná aktuálne nie je schopná adekvátne fungovať v domácom prostredí ani spoločnosti, nie je schopná sa profesijne uplatniť, nevie realizovať právne úkony, zariadiť si veci osobnej potreby, nakladať s finančnými prostriedkami, pretože je prítomná porucha úsudku a kritickosti, tento stav zhoršuje na užívanie psychoaktívnych látok.

8. Zástupca Okresnej prokuratúry v Nitre v záverečnom návrhu uviedol, že s poukazom na vypracovaný znalecký posudok navrhuje návrhu vyhovieť a za opatrovníka ustanoviť Mesto Topoľčany.

9. Súd vo veci vykonal dokazovanie výsluchom účastníkov konania a oboznámením sa s obsahom nasledovných listín: návrh zo dňa 31.01.2025 lekárska správa – psychiatrický nález, rozhodnutie súdu z Düsseldorfu, psychiatrický znalecký posudok, mail MS SR, zápisnica z výsluchu vyšetrovanej a zistil tento skutočný a právny stav veci:

10. Vyšetrovaná A. B., nar. XX.XX.XXXX trpí trvalou duševnou poruchou a to reziduálnou schizofréniou, poruchou psychiky a správania zapríčinenou užívaním viacerých psychoaktívnych látok a syndrómom závislosti. Menovaná sa aktuálne ambulantne lieči u psychiatra MUDr. B. A. v Topoľčanoch. U vyšetrovanej osoby prepuklo duševné ochorenie vo veku 17 rokov. Nakoľko sa však vyšetrovaná osoba dlhé roky zdržiavala v zahraničí - v Nemecku, predtým v Rakúsku, chýbajú za tieto roky zdravotné záznamy pacientky. Podľa vlastného udania odišla do zahraničia ako 18 ročná, živila prevažne ako ošetrovatelka, opatrovníčka. Psychiatricky liečená bola nepravidelne, okrem toho mala problémy s drogami, za ktoré bola aj vo výkone trestu odňatia slobody. Viackrát absolvovala ústavné protitoxikomaničné liečenie, či už UVTOS Trenčín alebo PN Veľké Zálužie. Navrhovateľ predložil súdu rozhodnutie zo súdu v Düsseldorfu zo dňa 11.06.2024, kde bolo menovanej v opatrovníckom konaní ustanovená advokátka ako profesionálna opatrovníčka pre úkony zdravotnej starostlivosti, záležitosti majetku, zastupovanie voči úradom, záležitosti bývania, rozhodovanie o prijímaní a otvára pošty. Toto rozhodnutie má účinnosť do 11.06.2026, kedy by mal súd znovu rozhodovať o zrušení alebo predĺžení opatrovníctva. Nakoľko rozhodnutie o obmedzení spôsobilosti na právne úkony slovenského občana v zahraničí nie je na území Slovenskej republiky automaticky uznané vzhľadom na absenciu medzinárodného nástroja, je potrebné, aby súd o spôsobilosti na právne úkony rozhodol znovu, nakoľko dôvody obmedzenia spôsobilosti na právne úkony po vykonaní dokazovania znaleckým vyšetrením naďalej pretrvávajú.

11. Podľa § 10 ods. 2 Občianskeho zákonníka (ďalej len OZ), ak fyzická osoba pre duševnú poruchu, ktorá nie je len prechodná, alebo pre nadmerné požívanie alkoholických nápojov alebo omamných prostriedkov či jedov je schopná robiť len niektoré právne úkony, súd obmedzí jej spôsobilosť na právne úkony a rozsah obmedzenia určí v rozhodnutí.

12. Podľa § 26 OZ, pokiaľ fyzické osoby nie sú spôsobilé na právne úkony, konajú za ne ich zákonní zástupcovia.

13. Podľa § 27 ods. 2 OZ, zákonným zástupcom fyzickej osoby, ktorého súd rozhodnutím pozbavil spôsobilosti na právne úkony alebo ktorého spôsobilosť na právne úkony súd rozhodnutím obmedzil, je súdom ustanovený opatrovník.

14. Podľa § 28 OZ, ak zákonní zástupcovia sú povinní aj spravovať majetok tých, ktorých zastupujú, a ak nejde o bežnú vec, je na nakladanie s majetkom potrebné schválenie súdu.

15. Podľa § 239 Civilného mimosporového poriadku (ďalej len CMP), ten, o koho spôsobilosti sa koná, má v konaní spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu.

16. Podľa § 240 ods. 3 CMP, rozhodnutie vo veci samej súd okrem zákonného zástupcu alebo procesného opatrovníka doručí aj osobe, o ktorej spôsobilosti sa koná. Osoba, o ktorej spôsobilosti sa koná, môže požiadať, aby jej súd doručoval všetky písomnosti v konaní.

17. Podľa § 248 ods. 2 CMP, ak súd rozhodne o obmedzení spôsobilosti na právne úkony, vo výroku rozsudku vymedzí rozsah, v akom spôsobilosť osoby na právne úkony obmedzil, a ustanoví jej opatrovníka.

18. Podľa § 251 ods. 1 CMP, trovy dôkazov platí štát.

19. Podľa § 277 ods. 2 CMP, súd opatrovníka odvolá, ak stratí spôsobilosť na výkon funkcie, porušuje povinnosti, zneužíva svoje práva alebo z iných vážnych dôvodov.

20. Podľa § 52 CMP, žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak.

21. Vykonaným dokazovaním súd dospel k záveru, že návrh navrhovateľa na obmedzenie spôsobilosti na právne úkony bol podaný dôvodne a preto mu v celom rozsahu vyhovel. Znalecké dokazovanie preukázalo stav, že menovaná trpí trvalou duševnou poruchou a to reziduálnou schizofréniou a poruchou psychiky a správania spôsobenou užívaním viacerých psychoaktívnych látok a tiež syndrómom závislosti. U vyšetrovanej osoby znalkyňa zistila defekt osobnosti, ktorý vzniká pri dlhotrvajúcom schizofrénnom procese a tiež javí známky deprivácie pri dlhodobom užívaní návykových látok. Je nevyhnutná trvalá abstinencia od návykových látok a užívanie psychiatrickej medicíny, aby sa predišlo akútnemu vzplanutiu príznakov duševnej poruchy. Schizofrénne ochorenia prebiehajú v štádiách zhoršenia klinických príznakov poruchy a v štádiách remisie, teda potlačenia príznakov duševnej poruchy. U vyšetrovanej sú aktuálne prítomné poruchy v oblasti myslenia a vnímania emotivity s absenciou pocitu chorobnosti, čo u nej viedlo k bezdomoveckému asociálnemu spôsobu života. Je potrebný dohľad nad jej sociálnym fungovaním, dodržiavaním hygieny a abstinenciou od návykových látok ako aj dohľad nad užívaním liekov. Vyšetrovaná sa vie orientovať v čase a priestore, pozná hodnotu peňazí, ale nie je schopná efektívne narábať s finančnými prostriedkami, aby dokázala efektívne a adekvátne saturať potreby bežného života. Obsah a význam právnych úkonov si uvedomuje nedostatočne, nie je schopná niesť právne následky svojho konania, v spoločnosti si nevie dostatočne vybaviť svoje osobné a úradné záležitosti. Vyšetrovaná je samostatná v sebaobriadovaní, avšak je potrebné usmerňovať ju v hygienických návykoch. Vzhľadom na takto zistený zdravotný stav, súd obmedzil spôsobilosť na právne úkony v rozsahu v akom žiadal navrhovateľ, že menovaná nie je spôsobilá vykonávať žiadne finančné záležitosti a operácie okrem disponovania s majetkovými hodnotami a finančnou hotovosťou do 20 eur jednorazovo a maximálne do sumy 100 eur mesačne, nie je spôsobilá rozhodovať o svojej zdravotnej a sociálnej starostlivosti, uzatvárať akékoľvek zmluvné vzťahy, konať pred štátnymi orgánmi, orgánmi verejnej správy, súdmi, finančnými inštitúciami, bankovými inštitúciami a inštitúciami poskytujúcimi služby. Menovaná v čase rozhodnutia poberala iba dávku v hmotnej núdzi, invalidný dôchodok nemá priznaný.

22. V priebehu konania nastala situácia, že blízke osoby vyšetrovanej osoby, či už – navrhovateľ ako otec vyšetrovanej osoby alebo jej dcéra, stratili záujem o funkciu opatrovníka. Uviedli, že nie sú ochotní vykonávať funkciu opatrovníka vyšetrovanej. Dôvody na strane navrhovateľa, ktoré spočívajú vo vysokom veku a zhoršujúcom sa zdravotnom stave, súd akceptoval. Rovnako akceptoval aj subjektívne dôvody na strane dcéry vyšetrovanej osoby. Súd však vyjadruje poľutovanie nad tým, že dcéra na prvom pojednávaní vyjadrila súhlas s ustanovením do tejto funkcie, ale následne svoj súhlas odvolala. Toto zdôvodnila tým, že súhlasila iba preto, aby odbremenila starého otca, ale po dôkladnom zvážení si

to rozmyslela a dvoj súhlas s ustanovením do funkcie opatrovníčky odvolala. Odôvodnila to tým, že s matkou nemá vybudovaný takmer žiadny citový vzťah, nechce sa o ňu starať a pomáhať jej, nakoľko sa ani ona o ňu nikdy nestarala, a preto to od nej nemožno spravodlivo žiadať. Keďže opatrovník je povinný zastupovať vyšetrovanú osobu v rozsahu jej obmedzenia a tiež je povinný podávať súdu 2 krát ročne správu o tejto činnosti, súd potrebuje aktívnu spoluprácu s ustanoveným opatrovníkom, aby vykonával funkciu riadne. Žiadnu osobu nemožno do tejto funkcie nútiť, vyžaduje sa, aby bol súhlas tejto osoby slobodný a dobrovoľný s predpokladom riadneho výkonu funkcie opatrovníka. Keďže najbližší príbuzní neudelili súdu súhlas na ustanovenie do funkcie opatrovníka, musel súd ustanoviť za opatrovníka mesto Topoľčany, v ktorého obvode má vyšetrovaná svoj trvalý pobyt. Súd teda nemal inú možnosť ako ustanoviť za opatrovníka verejnú právnickú osobu, ktorá sa nemôže tejto funkcii vzdať, nakoľko je povinná starať sa o svojich občanov, ktorí majú na jej území trvalý pobyt.

23. O trovách dôkazov za znalecké dokazovanie rozhodol súd tak, že podľa § 251 ods. 1 CMP trov dôkazov platí štát. Čo sa týka náhrady trov konania účastníkom konania, súd rozhodol tak, že žiadnemu z účastníkov nárok na náhradu trov konania nepriznal a to v zmysle § 52 CMP.

Poučenie:

2 39Ps/4/2024

Proti tomuto rozsudku je možné podať odvolanie v lehote 15 dní od jeho písomného doručenia na súde, proti ktorého rozhodnutiu smeruje.

Podľa § 363 CSP v odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Podľa § 365 ods. 1 CSP odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Podľa § 62 ods. 1 CMP odvolanie možno odôvodniť aj tým, že súd prvej inštancie nesprávne alebo neúplne zistil skutočný stav veci.